

uniles
sozd

novoles

glasilo delovne organizacije

straža pri novem mestu,
leto XXIII

dpe

14. maj 1985
jubilejna številka

Predsednik KPO Janez Bajuk delavcem Novolesa ob štiridesetletnici

Štirideset let. To je obdobje, v katerem človek prične in konča svoje najbolj aktivno obdobje življenja. To je aktivni cikel ene generacije. Očetje odhajajo in sinovi prevzemajo krmilo v svoje roke. V družini, v družbi, v gospodarstvu. Eni se poslavljajo, drugi ustvarjajo, tretji se učijo. Takšen je tok življenja, ki se nikoli ne prekine ne glede na vzpone in padce, na vojne in blagostanja, ki si jih ljudje sami ali s pomočjo narave pripravimo.

Štirideset let je tudi za družbo lahko dolgo ali kratko obdobje. V življenju družbe ali države leta sama po sebi ne pomenijo mnogo. Leta so bolj merilo človeških življenj. Življenje družbe se meri z njenimi uspehi, z doseganjem razvojnih ciljev. Mejniki pa so običajno vojne. Vojne zato, ker povzročajo velike spremembe. Takrat umirajo stare vrednote in se rojevajo nove. To velja tudi za našo družbo.

Štiri desetletja svobode in iskanja lastnih poti v socializem so za nami. To niso bila lahka leta. Bil je čas obnove, razvoja, uspehov pa tudi neuspehov. Korak, ki smo ga napravili v razvoju od nič do tega, kar imamo danes, ni ravno majhen in želimo si lahko, da tudi v naslednjih desetletjih naš razvoj ne bi bil skromnejši.

Štirideset let Novolesa. Naša, Novolesova razvojna pot, je zelo značilna in podobna razvoju cele družbe torej od nič do tega, kar imamo danes. Pri tem nam ni bilo nič podarjenega. V vsako stopničko razvoja je vtakano trdo delo vsakega in vseh delavcev Novolesa, da bi se danes s ponosom lahko ozrli na prehojeno pot in rekli: »Ta tovarna, ta Novoles, je delo naših rok«.

Korenine Novolesa so zelo razvejane. Najdaljše in najmočnejše segajo v Sotesko, Stražo in Novo mesto, da bi se lahko v teku štiridesetih let razrasle po vsej Dolenjski in Beli krajini, najmanjša in najtanjša pa sega že tudi čez republiško

mejo v sosednjo Hrvaško. Spominimo se stare žage v Soteski, prav tako stare žage in parketarne v Straži, tovarne igrač v Novem mestu. In nato vedno hitrejšega tempa gradnje novih tovarn v Straži — tovarne vezanih plošč, tovarne drobnega pohištva, razširitve parketarne v tovarno stilnega pohištva, izgradnje nove toplarne in nove žage.

Po letu 1970 smo se spoprijeli z novimi znanji in materiali — rezultat je bila tovarna akrilnih plošč v Trebnjem, nato tovarna kopalniške opreme v Metliki in lani obrat kerakrilnih proizvodov v Radatovičih.

Hkrati, ko smo gradili nove tovarne in so se stare širile, obnavljale in rasle smo sprejeli v Novolesovo družino tudi celo vrsto prej samostojnih, manjših podjetij. Tako Opremales iz Novega mesta, Mizarstvo Dvor, Sigmat iz Brestanice z obratom v Velikem Podlogu, Splošno mizarstvo iz Krškega z obratom Bor v Krškem in Lipa v Kostanjevici, IGK z Račjega sela pri Trebnjem in nazadnje Mizarsko delavnico z Ruperč vrha. Praktično vse te tovarne so s prihodom k Novolesu doživele svojo popolno preobrazbo in prenovo — po krajšem ali daljšem času so se uspešno vključile v Novolesov razvojni in proizvodni program. Trenutno le še preusmeritev IKG ni do konca izvedena, čeprav so njegovi bodoči obrisi že znani.

Ob tem sprehodu skozi razvoj in rast Novolesa ne smemo pozabiti tudi na tiste skupne dejavnosti in funkcije, ki mu dajejo enoten pečat. Združene so v delovni skupnosti, TOZD Blagovni promet in tudi TOZD Tehnično energetske storitve. Brez zadostne strokovne podpore in servisa teh skupnih dejavnosti ne bi bil mogoč tako hiter, uspešen in usklajen razvoj Novolesa.

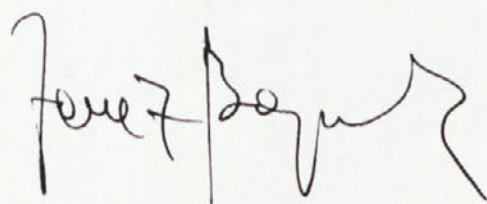
Takšne uspehe in razvoj smo dosegli tudi zahvaljujoč številnim delavcem, ki so s svojimi nesebični-

mi prispevki in izrednim prizadevanjem ter skromnostjo omogočili tako hiter vzpon Novolesa. Mnogih žal danes ni več med nami, številni uživajo zasluženi pokoj, nekateri pa še vedno na svojih delovnih mestih aktivno sodelujejo z ramo ob rami z mlajšimi sodelavci. Prepričan sem, da bodo nove generacije znale ceniti vloženi trud ter da bodo postale njihov vreden naslednik.

Današnji Novoles poznamo, toda kakšen bo njegov jutri? Prav je, da ob razmišljanju o preteklosti poizkušamo oceniti tudi naše bodoče razvojne možnosti. Prihodnost je vedno negotova, toda vsi si želimo tak Novoles, ki bo zagotavljal svojim delavcem zanesljivost, tako glede delovnih mest kot dohodka. Vemo, da razvoj nikoli ni spontan in nezaslužen. Priboriti si ga bomo morali s svojim trdim delom, znanjem, vztrajnostjo in razumnim gospodarjenjem. Graditi bomo morali v dveh smereh: naše obstoječe tovarne bo potrebno obnoviti, posodobiti in reorganizirati, da bomo še produktivnejši, prilagodljivejši in sposobnejši slediti vedno novim in večjim zahtevam tehnologije ter trga. Hkrati bomo iskali nove poti našega razvoja pri osvajanju novih programov in novih materialov. To bomo dosegli z graditvijo novih tovarn oziroma širitvijo ter obnavljanjem obstoječih.

Vse to bomo lahko dosegli z visoko stopnjo zavesti, enotnostjo, zaupanjem in solidarnostjo na vseh nivojih od TOZD do posameznega delavca v Novolesu. To naj bo naša skupna želja in poslanica v jubilejnem štiridesetem letu svobode in Novolesa.

Predsednik KPO:

Delovna skupnost strokovnih služb: opravlja za temeljne organizacije strokovna in administrativna dela.

Žaga: razrez in decimiranje lesa za potrebe tozd, ki proizvajajo pohištvo

TPI in žaga: plastificiranje predalov in omaric ter na žagi razrez lesa

TVP: proizvodnja vezanih plošč in ostalih polizdelkov iz vezanega lesa

ORGANIZIRANOST DO NOVOLES

TSP proizvodnja stilnega pohištva — spalnic, dnevnih sob in jedilnic

TPP: proizvodnja ploskovnega pohištva — spalnice, dnevne sobe, regali

BOR: proizvodnja pohištva in ostale opreme

TOZD LIPA: proizvodnja lesnih polizdelkov za potrebe Novolesovih finančnih tozd

TDP: proizvodnja gugalnikov, kolonialnih in stilnih stolov

TGD: proizvodnja kolonialnih stolov

TAP: proizvodnja akrilnih plošč, svetlobnih kupol in trakov ter fasadnih elementov

TKO: proizvaja kopalniško opremo iz akrila in pomivalna korita iz keramike

SIGMAT: proizvodnja kovinskih elementov: industrijski mešalci, industrijska vrata, naprave za površinsko nanašanje in zaščito, v obratu v Velikem Podlogu pa iz poliestra različne proizvodne in plovila.

DO NOVOLES upravljajo po načelih delavskega samoupravljanja delavci sami. Ti odločajo osebno z referendumi in drugimi oblikami osebnega izjavljanja, ali preko svojih delegatov v delavskih svetih. Preko delegacij pa urejajo svoj položaj tudi v širšem okolju: v občinskih samoupravnih interesnih skupnostih. Osnovni celici samoupravljanja sta temeljna organizacija združenega dela in samoupravna delovna skupina.

V temeljni organizaciji združenega dela naši delavci samostojno odločajo zlasti o razpolaganju z ustvarjenimi sredstvi, v samoupravnih delovnih skupinah pa o vprašanih življenja in dela.

NOVOLES sestavlja 13 temeljnih organizacij združenega dela v materialni proizvodnji, dve temeljni organizaciji skupnega pomena ter delovna skupnost strokovnih služb.

DO NOVOLES se združuje v SOZD UNILES, kjer z drugimi združenimi organizacijami ureja predvsem vprašanja skupnega nastopanja na trgu in delitvi proizvodnega programa.

Da bi si zagotovil čim trdnjše vezi in osnove v mednarodni menjavi, je družabnik podjetij v tujini in sicer v IFC — New York, UCF — Montreal in SK Products Clifton in skrbijo za montažo in prodajo jugoslovanskega pohištva na ameriškem trgu in v Slovenia-Bois v Centralni afriški republiki, ki je naš glavni dobavitelj eksotičnega lesa.

NOVOLES je tudi v konzorciju za Libijo in države arabskega zaliva ter v interesni skupnosti za SZ, Poljsko, ČSSR in Madžarsko, združuje pa se tudi v druga združenja in skupnosti.

TPE: se preusmerja v lesno dejavnost

BLP: skrbi za nabavo surovin in reprovromaterialov za potrebe temeljnih organizacij blagovne proizvodnje in za prodajo njihovih izdelkov na domačem in tujem trgu

TES: skrbi za vzdrževanje strojev v vseh tozidih in opravlja druga dela skupnega pomena

Nastanek in razvoj Novolesa

NOVOLES je začel svojo življenjsko pot ob zeleni reki Krki. Temelji lesne industrije, ki jo sedaj NOVOLES uspešno razvija, so bili podani že stoletja prej.

1574 — začno obratovati »venecijanke«.

1985 — začne obratovati polindustrijsko organizirana žaga v Soteski.

Nastanek in poznejši razvoj lesne industrije ob reki Krki sta omogočila predvsem bogato zaledje gozdov, ki so dajali velike količine lesa in pa prikladna vodna energija, ki je omogočila razžagovanje lesa.

1922 — nastanek žage v Straži.

Z izgradnjo žage v Straži preide razžagovanje lesa že na višjo tehnološko stopnjo. To žago že poganja para. Obe žagi sta bili seveda v privatni lasti:

žaga v Soteski v lasti K. Auersperga, graščaka, žaga v Straži pa v lasti L. Pavlina. V obdobju do druge svetovne vojne se v glavnem razžagujejo hlodi, pojavili so se pa že začetki finalne proizvodnje: izdelava parketa, šivanih zabojev itd. Izbruh druge svetovne vojne zavre delovanje žag, leta 1943 pa se njihovo obratovanje ustavi.

1945 — ponovno obratovanje žag.

Takoj po osvoboditvi, saj Jože Zupančič že 25. maja 1945, prejme dekret od Narodne vlade Slovenije, ministrstva za gozdarstvo o prevzemu upraviteljstva žage v Soteski. Obe žagi, v Soteski in v Straži se začneta popravljati in usposablja za potrebe ponovnega obratovanja.

7. 9. 1945 — ponovno obratuje žaga v Soteski.

To pomeni hkrati ROJSTVO NOVOLES. Od tedaj naprej se lesna proizvodnja ob Krki nenehno krepi in razvija.

9. 2. 1946 — ponovno obratuje žaga v Straži.

S ponovnim obratovanjem obeh žag in nekoliko poznejšim obratovanjem parketarne so bili ustvarjeni TEMELJI nastajanja NOVOLES.

1.7. 1947 — nastanek LIP

Tega leta se pridružita obe žagama še gozdno gospodarstvo in avtopark z delavnico. To je začetek načrtnega

razvoja lesnega gospodarstva na Dolenjskem v okviru Lesnoindustrijskega podjetja.

29. 11. 1947 — v Novem mestu najde lokacijo Tovarna igrač.

Tega leta se obrat tovarne igrač v Šoštanju in obrat tovarne igrač v Ljubljani združita, poiščeta si novo domovanje na Ragovski v Novem mestu. Tovarna igrač deluje izven LIP in kmalu začne razvijati in izdelovati nove zahtevne pohištvene programe, kar je dalo podlago nastanku sedanje Tovarne drobnega pohištva (TDP) 1953 — od tega leta naprej se začne intenzivna gradnja novih sušilnic v Novolesu

1. 7. 1954 — nastanek dejanskega NOVOLES.

V tem se iz LIP izloči Gozdno gospodarstvo in tako ostanejo obe žagi, parketarna in avtopark sami. To leto je za NOVOLES PRELOMNO LETO. V tem letu dobi NOVOLES svoje IME in začne SAMOSTOJNO načrtovati svojo prihodnost. Polno ime se glasi: Novoles, lesni kombinat Novo mesto.

1955 — iz NOVOLES se izloči avtopark.

Z izločitvijo avtoparka iz NOVOLES se začne porajati novo podjetje, ki ga sedaj poznamo pod imenom GORJANCI v Vavti vasi. Začetki samostojnega razvoja NOVOLES so bili seveda težki. Strojna oprema je bila obrabljena in neprimerna za razvoj sodobne predelovalne industrije. Zato odgovorni delavci začno razmišljati o izgradnji novih sodobnejših tovarn.

Poletje 1947 v Soteski: mojster, komisar in komandant delovnih brigad

Razžagovanje hloda z ročno žago »gruštarico« (arhiv TMS)

Rodila se je zamisel o izgradnji nove tovarne vezanih plošč. Ta ideja se pod vodstvom tovariša Jožeta Kneza razvija in privede do nastanka za tiste čase zelo sodobne tovarne TVP. Med tem časom dozori tudi razmere po združevanju žag z obstoječimi predelovalnimi podjetji.

1956 — Zružitev Tovarne igrač v Novem mestu z NOVOLESOM.

Ta združitev polfinalne proizvodnje — žage z žaganim lesom s finalno proizvodnjo pomeni pomemben korak v razvoju Novolesa. Sedaj Novoles nastopa že celovito in laže razvija nove proizvodne programe. Novoles postopno

opušča stare programe ter uvaja v proizvodnjo nove zahtevnejše programe. Istčasno nastane obrat Tehnično energetske storitve (TES)

1. 7. 1959 — selitev parketarne v nove prostore opuščeni delavnice za popraviljanje železniških vagonov. Tu pozneje zraste TSP.

29. 11. 1959 — izgradnja nove, sodobne tovarne.

V tem letu pridobi Novoles pomembno pridobitev. Idejni projekti o novi tovarni so se uresničili. V komajda šestih mesecih je zgrajena popolnoma nova tovarna vezanih plošč, ki predstavlja pojem kakovosti za celo Jugoslavijo. Grajena je bila iz zveznih kreditov. Otvoritev tovarne je bila na dan republike, prva proizvodnja je stekla 7. 12. 1959. Izgradnja te tovarne pomeni za Novoles zopet PRELOMNICO, saj pridobi že sodobno tehnologijo, ki mu omogoča hitrejšo rast in prodor na tržišča. Novolesova vezana plošča postane pojem kakovosti.

1. 6. 1964 — izgradnja nove tovarne TDP.

Ponovno je zgrajena nova tovarna in sicer Tovarna drobnega pohištva. Tovarna je logično nadaljevanje razvoja Tovarne igrač v Novem mestu.

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

Ob izgradnji novih prostorov v Straži se stroji iz Tovarne igrač preselijo v Stražo in proizvodnja v Novem mestu se ukine. Tovarna drobnega pohištva opusti stare, preživele programe in začne proizvajati gugalnike, s katerimi prodre na zahodnoevropski trg in na tržišče ZDA.

3. 1. 1968 — zgrajen je vrtec za varstvo otrok, izvedena je prva rekonstrukcija Tovarne vezanih plošč.

1. 1. 1959 — nastanek Tovarne stilnega pohištva.

Proizvodnja parketa se ukine in uvede se nov proizvodni program — stilno pohištvo. To predstavlja za Novoles pomembno pridobitev saj se na trgu pojavi tudi kot proizvajalec pohištvenih ambientov.

21. 7. 1970 — izgradnja nove žage.

Stara žaga v Straži ne more več zadostiti potrebam prede-

lovalne industrije, zato je zgrajena nova, sodobna žaga na novi lokaciji, opremljena z ustreznimi skladiščnimi prostori. Nova žaga je opremljena s sodobno tehnologijo, ki je omogočala mnogo večje in kvalitetnejše razžagovanje lesa. V tem času preraste Novoles že v proizvodnega »velikana«. Kapacitete in število zaposlenih se podvojijo.

1. 1. 1970 — priključi se TPP.

Splošno mizarstvo iz Novega mesta poišče svojo bodočnost v Novolesu. Po pristopu k Novolesu začne osvajati zelo zahtevne programe ploskovnega pohištva za ameriški trg.

1. 6. 1973 — izgradnja proizvodnje plastificiranih iveric v Soteski

1. 7. 1974 — zgrajena nova Tovarna akrila in plastike (TAP).

Z izgradnjo te tovarne osvoji Novoles zahtevo kemijsko

proizvodnjo in kompletira svoje programe. V tem letu so zgrajene tudi nove vakumske sušilnice

1. 1. 1974 — priključi se TG na Dvoru.

Mizarske delavnice v prostorih nekdanje železarne na Dvoru se priključijo k Novolesu in nastane Tovarna gugalnikov.

1. 6. 1976 — otvoritev nove Tovarne kopalniške opreme (TKO).

V Metliki začne obratovati sodobna tovarna, ki proizvaja moderno kopalniško opremo iz akrila.

1. 7. 1978 — nastanek DSSS in BLP.

Skupne strokovne službe se organizirajo v Delovno skupnost strokovnih služb in v tozd Blagovni promet. V tem letu se zgradijo Hildebrandove sušilnice

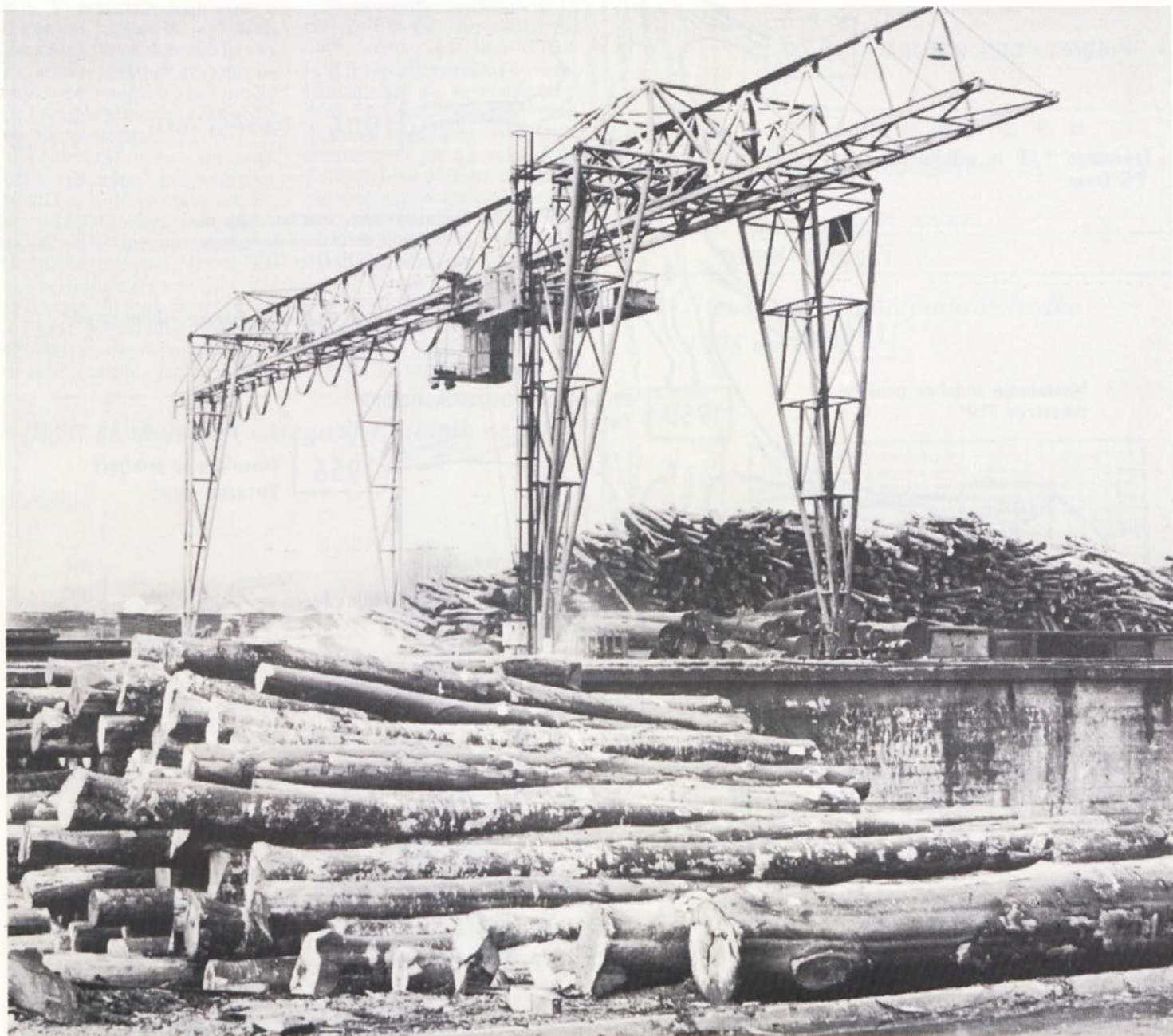
1. 3. 1979 — iz pogorele žage v Soteski zraste nova, sodobna žaga.

1. 1. 1979 — priključita se BOR in LIPA.

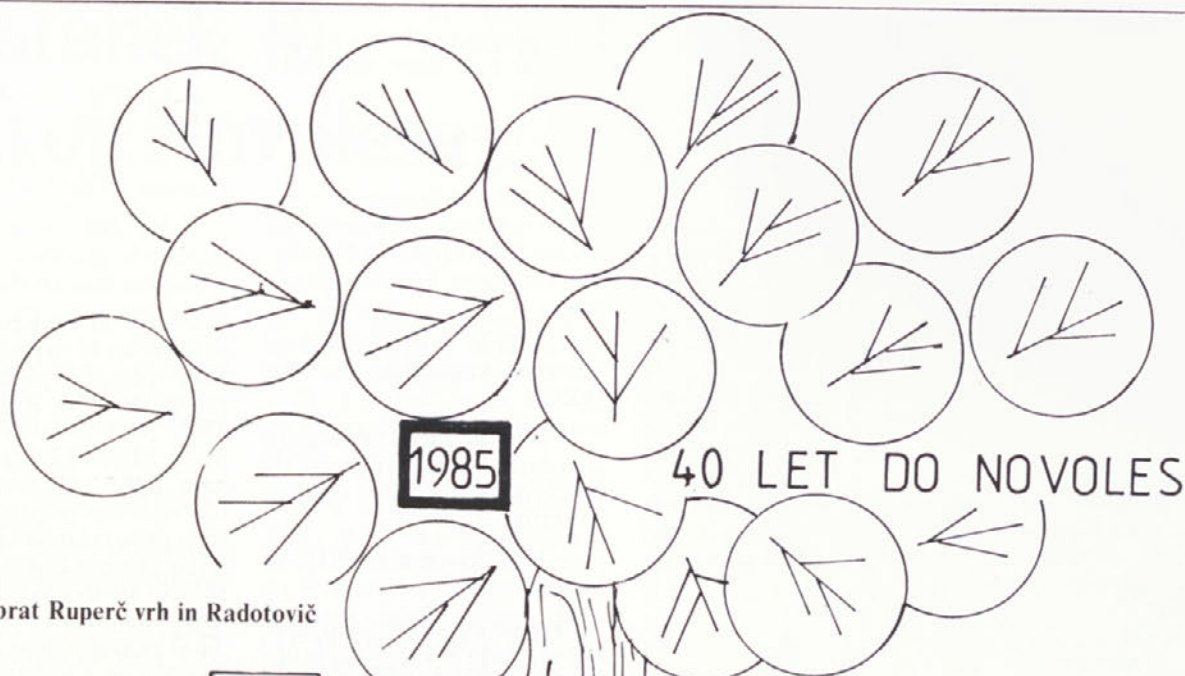
4. 7. 1981 — zgrajeni novi prostori za tozd TES.

1. 10. 1981 — priključitev Industrije gradbene keramike v Račjem selu (IGK)

V letih od 1981 pa do danes se Novoles še naprej obnavlja: žaga pridobi obrat decimiranega lesa na Ruperč vrhu, TSP, dobi novo proizvodno linijo, SIGMAT pridobi novo halo, LIPA pridobi novo halo in uvede nov proizvodni program, prav tako tudi IGK ukine staro proizvodnjo keramičnih ploščic in uvaja novo, s tem dobi tudi novo kratico TPE TKO pridobi obrat Kerokrila. Novoles se v tem obdobju nahaja v fazi načrtne rekonstrukcije, ki mu bo v prihodnje zagotavljala nadaljnji razvoj.

Sodoben transport hlodovine

Obrat Ruperč vrh in Radotovič

1983

1981

IGK — priključitev

Priključitev LIPE in BORA

1979

1976

Izgradnja TKO

Izgradnja TAP in priključitev
TG Dvor

1974

1970

Izgradnja nove sodobne žage in
prenehanje delovanja stare žage
v Straži, priključitev TPP

Vključitev
razvoja kemije

1968

1964

Nastanek Tovarne sobnega po-
hištva — TDP

Nastajanje sodobne pohištvene
industrije TSP

1959

29. novembra nastanek sodobne
Tovarne TVP

1956

Novolesu se priključi
Tovarna igrač

1954

Ime Novoles: obe žagi (Soteska,
Straža in parketarna)

1945

Ponovno obratovanje žage v
Soteski in Straži

1922

Nastanek ŽAGE
v Straži

1865

V Soteski prva polindustrijska
organizirana žaga

1943

Zamre delovanje v Straži in
Soteski (preteklost zaprta)

1574

Pojaviijo se prve venecijanke

1933

Dodatna dejavnost: parket, ši-
valni zaboji

Poslovna uspešnost

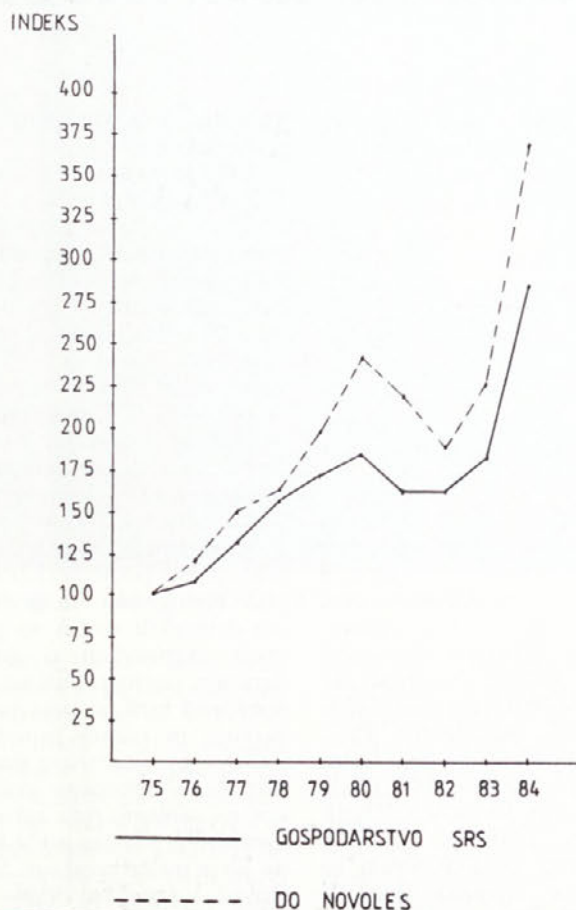
Delovna organizacija posluje uspešno, če lahko v nekem obdobju zadovolji s svojim ustvarjenim dohodkom svoje investicijske potrebe, omogoči delavcem primeren življenjski standard in pomaga pri zadovoljevanju širših družbenih potreb. Vse to lahko trdimo, da je DO NOVOLES v preteklih obdobjih izvajala. V zadnjih desetih letih sta se dohodek in čisti dohodek realno povečala za trikrat, to pa je ob relativnem zaostajanju rasti osebne porabe pospešilo naraščanje akumulacije in s tem omogočilo hiter razvoj DO. Ko govorimo, da so osebni dohodki relativno zaostajali za akumulacijo, smelo lahko povemo, da je bilo to zaostajanje bistveno manjše, kot v novomeški občini in SR Sloveniji. V preteklih letih smo z osebnimi dohodki nekoliko zaostajali, tako za regijo kot za republiko, sedaj pa smo se povzpeli na republiško povprečje in presegli poprečni OD občine Novo mesto.

Takšen razvoj nam je omogočila pravilna gospodarska politika, ki je narekovala, da se naša DO mora pospešeno vključevati v mednarodne gospodarske tokove. Izvoz na konvertibilne trge se je v zadnjih desetih letih povečal kar 2,7 krat. V preteklih obdobjih družba izvoznih prizadevanj ni toliko cenila, vendar je DO

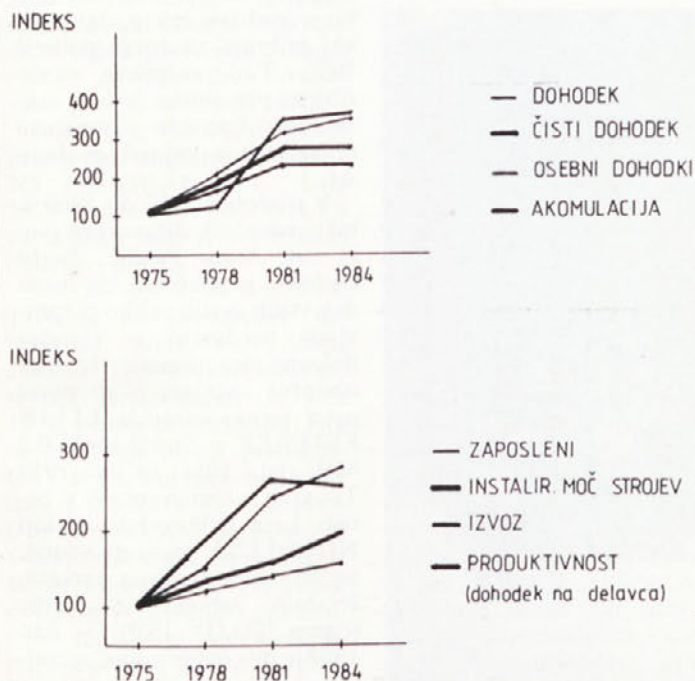
Novoles že tedaj spoznala nujno za mednarodnim vključevanjem, če tudi tedaj na škodo lastnih rezultatov in akumulacije. Še vedno lahko trdimo, da je delo za izvoz precej »črn kruh«, vendar pa je v zadnjem obdobju dohodkovno bolj zanimivo in sorazmerno poplača večja naprežanja. Vključevanje v prodajo na tujih trgih je dolgotrajen in naporen proces, ki se ga ne moremo zamisliti brez prejšnje dolgoletne tradicije. V letu 1985 bomo izvozili za 20 milijonov dolarjev izdelkov, kar je približno 40% vse proizvodnje. Tako velik delež izvoza je v sedanjem trenutku zanimiv in pravilen ob dejstvu, da se domači trg bistveno zapi- ra in zato prodaje doma skorajda ni možno več povečati.

V zadnjem desetletju smo povečali število zaposlenih za 60%, vendar pa smo veliko bolj povečali tehnično opremljenost, saj se je instalirana moč strojev povečala kar dvakrat, vrednost osnovnih sredstev, ki jih uporabljamo, pa kar tri in polkrat. To kaže na intenzivno gospodarjenje, kar pomeni, da obseg proizvodnje narašča veliko bolj zaradi tehnične opremljenosti, kot pa zaradi večjega zaposlovanja. Dolgoročne poslovne usmeritve kažejo, da tudi v bodoče od takega koncepta razvoja ne bomo odstopili.

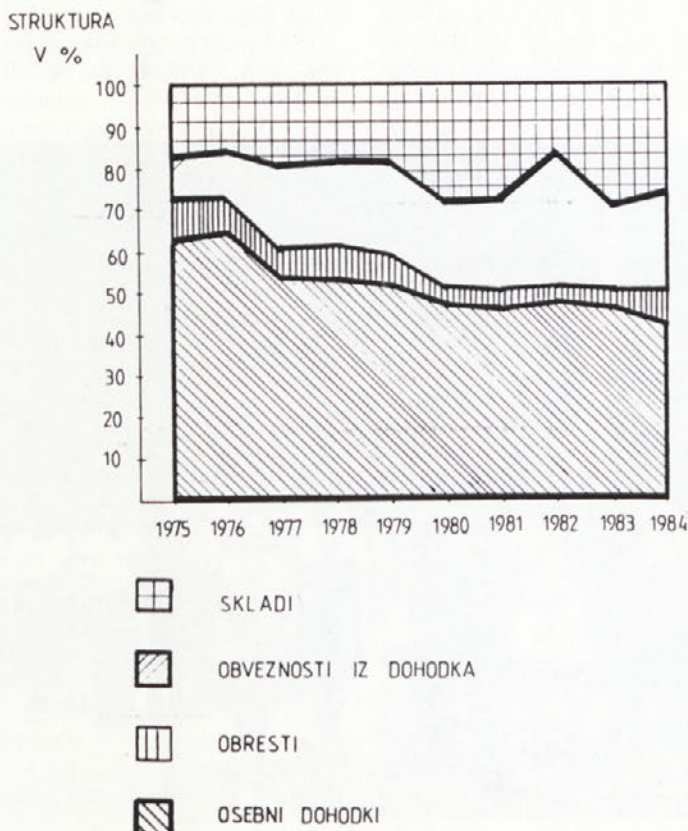
Primerjava realne rasti dohodka na zaposlene v DO Novoles z gospodarstvom SRS za obdobje 1975 do 1984

Rast ekonomskih kategorij v stalnih cenah

Struktura razporejanja dohodka 1975 do 1984

Razvoj samoupravljanja in družbeno-politična aktivnost v Novolesu

Leta 1985 v naši domovini slavimo pomembna jubileja, 40 letnico osvoboditve in 35 let samoupravljanja.

Na seji delavskega sveta delovne organizacije v oktobru 1984 smo sklenili, da tudi v naši delovni organizaciji primerno proslavimo te jubileje.

Ko brskamo po arhivih in sprašujemo tovariše, ki so opravili pionirsko delo obnove razrušene domovine, moramo poseči v leto 1945.

Začetek NOVOLESA štejemo z obnovo žage v Soteski, ki so jo takratni entuziasti z Jožetom Zupančičem na čelu spravili v obratovanje septembra 1945. (Podatek sem dobil od tov. Justine Zupančič). Iz tega časa obstajajo tudi plačilni spiski zaposlenih. Prvo plačo so delavci na žagi Soteska prejeli v juliju 1945. Plača je bila 6 do 8 din na uro. V letih 1947 in 1948 pa je bila obnovljena žaga v Straži in preseljena Tovarna igrač v Novo mesto. V obdobju 1945—48 je bil direktor Franjo Sevnik, od leta 1948—50 pa Franjo Fric. To je bilo obdobje etatističnega socializma, ki je trajalo do leta 1950. Komunistična partija Jugoslavije s tov. Titom na čelu je spoznala, da bo oblast resnično v rokah delavskega razreda samo, če bo dejansko

upravljal s celotno družbeno reprodukcijo.

Tako je bil sprejet 27. junija 1950 v Ljudski skupščini FLRJ temeljni zakon o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji in z višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih. S tem so prvič v zgodovini dejansko prešle tovarne v upravljanje delavcem. Delavci NOVOLESA so konstituirali prvi delavski svet 21. 10. 1950. Prvi predsednik delavskega sveta v Tovarni igrač Novo mesto (TIN) je bil tov. Jože Martinčič in v lesno industrijskem podjetju (LIP) tov. Jože Henigman. Na prvih sejah delavskih svetov so predvsem razpravljali o gospodarjenju, normativnih aktih — predvsem tarifnih pravilnikih, razvoju in raznih pritožbah. Žal iz tega časa nisem imel na razpolago nobenega gradiva, kot so zapisnik itd., zato sem uporabil predvsem podatke, ki mi jih je posredoval tov. Stane Pezdič. V tem času 1950—54 je bil direktor tov. Jože Knez (LIP) oz. Stane Šmid (TIN). Iz tega obdobja ostajajo v spominu naslednji pomembni dosežki: 1950 — polnojermenik Litostroj na Žagi Straža

1952 — polnojermenik Bushi na Žagi Straža

1953 — prve režimske sušilnice lesa v Straži in Novem mestu

Ob 10-letnici samoupravljanja

1954 — nova pokrita skladišča lesa (danes centralno skladišče materiala v okviru TOZD BLP)

Leto 1954 je eno izmed prelomnih za NOVOLES. Tega leta sta se združila LIP in TIN. Od 1. 7. 1954 posluje naša delovna organizacija pod imenom NOVOLES. Od tega leta dalje so na razpolago tudi dokumenti, saj imamo od leta 1954 vse zaključne račune s poslovnimi poročili, zapisnike delavskih svetov itd. Verjetno so dokumenti pred tem letom v zgodovinskem arhivu, ali pa so kje založeni. Zanimiv je zapisnik del. sveta z dne 13. 8. 1954, ki ga je vodil tov. Marko

Krštinc. Na tej seji je nastopil nov direktor tov. Stane Šmid, ki je bil direktor do leta 1958, tov. Jože Knez pa je odšel za načelnika za gospodarstvo na takratni Okrajni ljudski odbor. Na tej seji so razpravljali še o polletnem gospodarjenju, o gradnji druge stanovanjske hiše v Straži, obnovi elektrovođa v Soteski itd. Leta 1954 je NOVOLES imel 510 delavcev.

Zanimivo je, da so delegati tudi takrat zelo živahno razpravljali o osebnih dohodkih. Tako so na seji delavskega sveta 28. 3. 1956, ki jo je vodil tov. Jože Martinčič, razpravljali o dobičku po zaključnem računu za leto 1955. Sklenili so (da se takoj vse razdeli, med tem ko je vodstvo želelo, da se nekaj prihrani za drugo polletje 1956. Tudi razprava o tarifnem pravilniku je bila zelo živahna. Poročilo o tarifnem pravilniku je podajal tov. Ivan Aš.

V obdobju 1957 do 1960 je bil predsednik delavskega sveta tov. Stane Pezdič. Za to obdobje je značilno, da so na delavskih svetih veliko razpravljali predvsem o razvoju delovne organizacije. Iz tega obdobja ostajajo v spominu prva termo centrala ELLIN ESTERER v Straži moči 0,2 MW (leta 1958) in leta 1959 Tovarna vezanih plošč v Straži. Leta 1959 so bile v sklop NOVOLESA prevzete vozovne delavnice, tovarna parketa, šivalnih zabojev in sredic (danes TOZD TSP). V letu 1959 je bila formirana Central-

Takoj po vojni smo morali z velikim entuziazmom izgrajevati porušeno domovino

(Nadaljevanje na 9. strani)

na remontna delavnica CRD (danes TOZD TES) v NOVOLES se vrne za direktorja tov. Knez (1959) in ostane direktor do leta 1962. Iz tega obdobja je tudi prvo javno priznanje za DO in sicer jugoslovanski oskar za embalažo (l. 1959). V obdobju 1961—1965 je bil predsednik del. sveta tov. Erno Šali. To je bilo obdobje izgradnje tovarne drobnega pohištva in preselitev iz Novega mesta v Stražo. To se je zgodilo 1964. Seveda pa so na sejah delavskega sveta v tem obdobju razpravljali še o veliko drugih zadevah, npr. stanovanjski problematiki (v tem času so zgrajeni bloki za staro pošto v Straži), samoupravnih aktih, zlasti o statutu podjetja, saj je bila leta 1963 sprejeta nova ustava itd.

Tov. Marjan Okrobljč je bil predsednik delavskega sveta v letu 1965 — 66. V tem obdobju so poleg standardnih zadev kot so obračun, plani, razvoj itd. veliko razpravljali o sistematizaciji, organizaciji podjetja, najetju posojil itd.

V letih 1962—67 je bil direktor Legan ing. Jože.

Nato je bil do leta 1968 predsednik del. sveta ponovno tov. Erno Šali, od 1968 do leta 1970 pa tov. Edo Tavčar. V podjetje se je leta 1967 ponovno vrnil tov. Knez. Za to obdobje so značilne, kar je razvidno tudi iz zapisnikov delavskega sveta, priprave na obnovo podjetja in večji investicijski posegi. Rezultat tega je začetek proizvodnje stilnega pohištva leta 1969, prvi mostni žerjav (1970), nova žaga v Straži (1970). Iz tega časa prav gotovo ne smemo pozabiti prehoda na 42-urni delavnik (leto 1966), prvi vrtec v Straži (1970) in dokončno uveljavitev prostih sobot (l. 1970).

Izjemna je bila leta 1970 tudi pridobitev toplotne SIEMENS OMNICAL TPK. Leta 1970 začnemo v NOVOLES razmišljati tudi o avtomatski obdelavi podatkov.

Od 17. 10. 1970 do 29. 4. 1976 je bil predsednik delavskega sveta tov. Miloš Jevšček. To je bilo obdobje ustavnih amandmajev iz leta 1971, pisma predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva CK ZKS in sprejema nove ustave leta 1974. Te značilnosti se zelo močno odražajo tudi v delu delavskega sveta. Začele so se priprave reorganizacije podjetja v delovno organizacijo s temeljnimi organizacijami, opravljena je temeljita analiza o celotnem življenju v NOVOLESU, zlasti ko je bilo

na seji del. sveta 21. 12. 1973 obravnavano pismo predsednika Tita in priprave na združitve v SOZD UNILES, V tem času so obravnavali tudi priključitev splošnega mizarstva Dvor k NOVOLESU, kar je bilo tudi leta 1974 izvedeno.

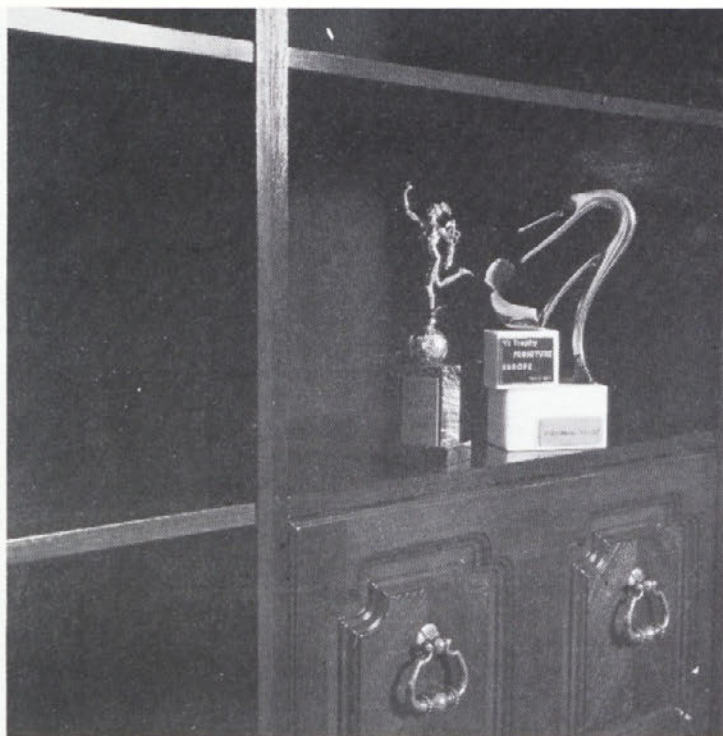
21. 12. 1973 je bil na Otočcu podpisan samoupravni sporazum o združevanju v DO.

Od takrat dalje v NOVOLESU govorimo o temeljnih organizacijah. Prve TOZD v NOVOLESU so bile: TVP, TDP, ŽAGA Straža, TPI in Žaga Soteska, TSP, TES, TPP in DSSS.

V tem času je NOVOLES iz izrazito lesne tovarne prešel na kemijsko področje leta 1974 je bila izgrajena tovarna akrilnih proizvodov. 1973 je bila zgrajena tovarna plastificirane iverice v Soteski, tega leta tudi začne z obratovanjem zdravstvena ambulanta v Novolesu. 1974 je bila zgrajena vakuum sušilnica v Straži, lakirnica TDP, konstituiran SOZD UNILES, leta 1975 pa zgrajen nov obrat družbene prehrane v Straži in začnejo se intenzivne priprave na izgradnjo blokov v Straži. Vse to so bile zadeve, ki so se nenehno pojavljale na sejah delavskega sveta. Tudi v tem obdobju je prejel NOVOLES pomembna družbena priznanja. Leta 1972 je tov. Knez prejel Kraigherjevo nagrado, leta 1975 pa tov. Adi Bevc prejme zlati zmaj za kompozicijo otroškega pohištva. V letih 1976 — 78 je bil predsednik del. sveta tov. Alojz Vidmar in od 1978 do 1980 tov. Jože Pirc.

Za to obdobje je značilno, da smo se v celotni družbi izjemno veliko ukvarjali z uredništvom zakona o združenem delu. Tudi v NOVOLESU smo se teh nalog lotili izjemno resno. V sodelovanju z nekaterimi institucijami izven delovne organizacije smo praktično na novo sprejeli vse samoupravne splošne akte. Še posebno pomembno pa je, da smo sprejeli akte, ki urejajo dohodkovne odnose znotraj DO, področje nagrajevanja in tudi na statutarnem področju, saj smo v tem času sprejeli nov statut DO in SaS o združitvi v DO.

V tem obdobju, po konstituiranju temeljnih organizacij, se je vloga delavskega sveta del. organizacije bistveno spremenila. Na pomenu pridobivajo delavski sveti temeljnih organizacij, v tem obdobju utre pot delegatski sistem, naši delegati v skupščinah samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnosti začnejo odločati o celotni družbeni reprodukciji.

Priznanje EURO — MUEBLO iz Pariza 1983

NOVOLES se v tem obdobju poveča za številne temeljne organizacije, saj se v TOZD konstituirata tovarna akrilnih proizvodov v Trebnjem, tovarna gugalnikov na Dvoru, priključi se SIGMAT (1976) in Splošno mizarstvo Krško (1979).

O vseh teh zadevah delavski svet DO in delavski sveti TOZD razpravljajo v skladu s pristojnostmi. Za to obdobje je značilno tudi to, da smo izvedli številne referendume.

Iz tega obdobja se spominjamo montaže II. linije Düspohl v TOZD TVP (1978), 1979 kupljena Tovarna obutve, sedanji salon pohištva in sedež TOZD BLP, strgarski oddelek TDP (1979), obnovljena žaga v Soteski (1979), ter nakupa novega računalnika (FACOM) leta 1978. Na področju družbenega standarda pa še nove pridobitve stanovanjskih blokov v Straži (1977) ter poč. kapacitete na morju, (Červar, Nerezine). Leta 1977 smo prejeli zlati mercurt, mednarodno priznanje za uspešno izvozno politiko.

O 1980 — 1985 je bil predsednik del. sveta tov. Brane Faleskini. Nadaljevali smo z utrjevanjem samoupravnega položaja delavcev. V tem času smo v NOVOLESU uvedli samoupravne delovne skupine. S tem smo poskušali, in upam da v veliki meri tudi uspeli, delavsko samoupravljanje resnično uveljaviti.

Delavski svet delovne organizacije je v tem obdobju deloval tako, kot je predvideno v naših samoupravnih splošnih aktih, bistveno pa je, da praktično nobene pomembnejše

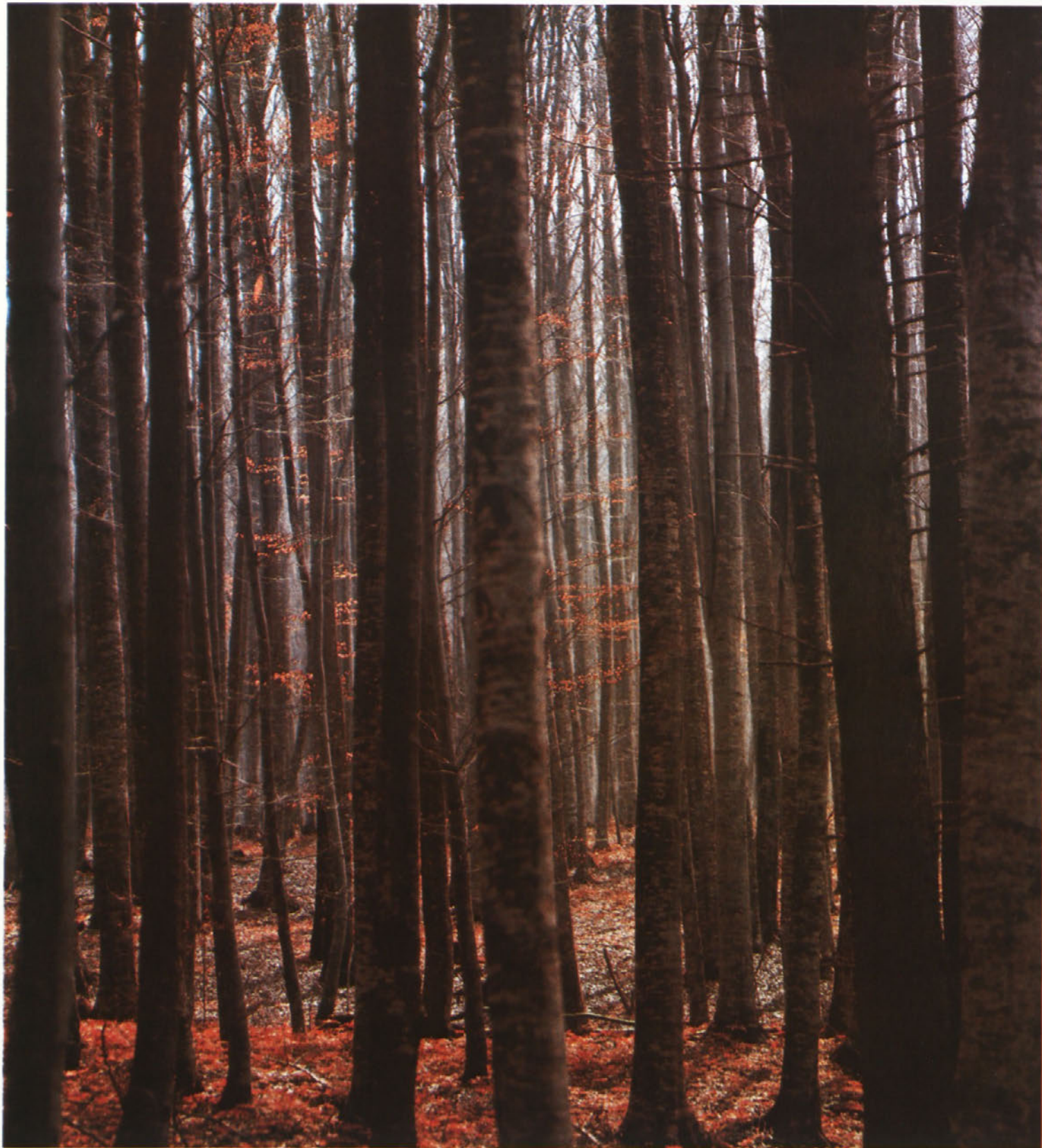
odločitve ne sprejme, ne da bi se prehodno o tem izrekli samoupravni organi v TOZD, se pravi DS TOZD, ali pa celo zbor delavcev, v nekaterih primerih pa tudi z referendumom. V tem obdobju smo temeljito obnovili strojno opremo v naših tovarnah, priključili TOZD IGK (l. 1981), zgradili novo halo v TOZD TES, montirali nov mostni žerjav za TOZD TVP (1983), izgradili novo tovarno v Radatovičih, obnovili tovarne na Dvoru, Trebnjem, Krškem in Kostanjevici, priključili obrat na Ruperč vrhu (1983) in še vrsto drugih zadev. Na področju družbenega standarda pa smo lahko ponosni na nakup in obnovo Zoisovega gradu v Bohinjski Bistrici.

V letu 1983 je bil za novega predsednika KPO imenovan tov. Janez Bajuk.

V letu 1982 smo prejeli nagrado samoupravljalcev in l. 1984 Euro Mueble Paris, mednarodno priznanje za pohištvo.

V letu 1985 je bil za predsednika DS DO izvoljen tov. Jože Bartolj. To je samo telegrafski pregled delovanja samoupravnih organov v tem obdobju, s tem, da je na tako omejenem prostoru našega glasila, podrobnejše pisati o teh zadevah nemogoče.

Poleg tega pa je gradivo do leta 1954 praktično nedosegljivo, oz. ga v NOVOLESOVH arhivih ni, zato so možne tudi kakšne netočnosti. Pri tem sem se opiral predvsem na podatke, ki mi jih je dal tov. Stane Pezdich in seveda iz naših arhivov po letu 1954.

Gozdovi so že od nekdaj naše veliko bogastvo. Srečni smo, da jih imamo. Skrbno jih negujemo in čuvamo. Za NOVOLES predstavljajo gozdovi osnovno surovino, iz katere nastajajo pod prsti spretnih rok naših delavcev lepi izdelki, ki jih pozna ves svet. NOVOLESOVA proizvodnja se začne že v gozdu. Pridni gozdarji skrbno odbirajo drevesa, ki so dozorela za sečnjo, jih posekajo in dostavljajo v NOVOLES. V NOVOLESU sprejemata hlodovino dve žagi, v Soteski in v Straži in jih razžagujeta v deske ustreznih debelin. Le-te se potem sušijo v sušilnicah in nato služijo za predelavo bodisi v pohištvo, ali gugalnike. NOVOLES je življenjsko odvisen od redne dostave lesa. Zato se tudi ustrezno povezuje z Gozdnimi gospodarstvi, tako v Sloveniji, kot

tudi v drugih republikah in podpira obnavljanje gozdov. Žal so zaloge naših gozdov iz leta v leto skromnejše spričo nenehne rasti lesne industrije. V tej situaciji je NOVOLES prisiljen iskati hlodovino izven državnih meja. Tako je NOVOLES vključen v mednarodno podjetje »Slovenia bois«, ki mu omogoča dotok lesne surovine iz Afrike. To je znan in zelo kvaliteten les ekzote, ki slovi po trdnosti in majhni teži.

NOVOLES predeluje skorajda vse drevesne vrste. Večina NOVOLESOVE proizvodnje je finalizirana, kar pomeni, da je dragocena lesna surovina dobro izkoriščena. Zelimo si, da bi bili naši gozdovi tudi v prihodnosti ohranjeni in, da jih ne bi načel zob sodobne industrializacije.

Ko pride žagan ali decimiran les iz sušilnic, ga v NOVOLESU, oblikujemo v razne lične izdelke.

V TDP proizvajamo zelo cenjene gugalnike, v TGD kolonialne stole, v TSP stilno pohištvo, v TPP ploskovno pohištvo, v LIPI razne elemente za stole in gugalnike, v BORU mize in raznovrstno regalno pohištvo. Naši izdelki iz lesa, katerim se je pridružila še kemijska in kovinska proizvodnja, so kvalitetni in omogočajo NOVOLESU iz leta v leto večji prodor na tuja, zahtevna tržišča. S ponosom lahko trdimo, da NOVOLES zna in hoče do maskimalnih meja izkoristiti plemenito surovino gozdov. Naj dodamo, da smo postali prodorni tudi na področju kemije in kovinarstva. V TAPU že vrsto let uspešno izdelujemo svetlobne trakove in kupole, v TKO lično kopališko opremo, v SIGMAT aparate za površinsko nanašanje barv itd. Lahko trdimo, da je NOVOLESOV proizvodni program sicer heterogen, vendar

smiselno zaokrožen. To pa nam omogoča prodiranje na razna tuja tržišča, tako da nismo odvisni le od enega. Sedaj nastopamo bodisi s prodajo svojih proizvodov, ali nabavo opreme in določenih reprodukcijskih materialov v deželah:

Alžirija, Japonska, Republika Irska, Avstrija, Jemen, Romunija, Avstrija, Jordanija, Saudska Arabija, Bolgarija, Kamerun, Singapur, Belgija, Kanada, Sirija, Centralno afriška rep., Katar, Slonkošč. obala, Ciper, Kuvait, Somalija, Češkoslovaška, Libanon, Sudan, Danska, Libija, Španija, Egipt, Liberija, Švedska, Finska, Liechtenstein, Švica, Francija, Luxemburg, Tunizija, Gabon, Madžarska, Velika Britanija, Grčija, Maroko, Venezuela, Hong-Kong, Nemška demokr. republika, Združeni Arabski Emirati, Irak, Nizozemska, Združene države Amerike, Islamska republika, Norveška, Zvezna rep. Nemčija, Iran, Italija, Oman, Poljska.

Novolesovi proizvodni programi

Nastanek in razvoj programov je tesno povezan z rastjo DO. Dolina Krke in bogastvo gozdov, ki nanju gravitirajo so že zdavnaj omogočali delo in možnosti za preživetje njenega prebivalstva. Eksploatacija lesa in žaganje lesa je bilo tisto prvo znanje in izkušnje, ki se je po vojni najprej obnovilo in aktiviralo. Porušena domovina je terjala mnogo gradbenega lesa pa tudi lesa za izvoz. Zagotovljena surovina je nudila možnosti in razmišljanja o razvoju nadaljnje predelave lesa. Razpoložljiva lesna surovina, kot naravni in obnovljivi vir, je bila torej realna osnova za razvoj lesnih programov in s tem možnosti za odpiranje novih delovnih mest.

Žagan les iglavcev in listavcev je bil osnova za razvoj primarne predelave lesa. Iglavci so se pretežno prodajali kot žagan les in se njih predelava in obdelava vse do danes ni razvila. Enako lahko to ugotovimo tudi za »ostale listavce«, katere smo začeli uporabljati šele v zadnjem času. Pretežno smo se orientirali na bukovino in prav na njej smo razvijali kasneje največ proizvodnih programov. Proizvodnja igrač in drobne galanterije, proizvodnja lamelnega in masivnega pohištva, proizvodnja šivanih zabojev pa tudi proizvodnja sredic, odnosno panelnih plošč so bili proizvodni programi, ki so se precej časa ohranili, vendar so ostali le programi, ki so pomenili prej kot slej le neke vrste vzporedne programe.

Proizvodnja vezanih plošč in vezanega lesa gotovo pomeni velike mejnike v razvoju Novolesa. Uporabljati smo začeli kvalitetnejšo bukovino

in kasneje tudi les iz Afrike. Ni naključje, da smo temu proizvodnemu programu nadeli naslov programa, ki se proizvaja v »kombinatu«. Žagarski program in program vezanega lesa je tako kot primarna predelava lesa omogočil dober štart za razvoj finalnih programov. Postavitev proizvodnega programa stolov in kasneje specializacija v gugalniškem programu, je prav tako velik mejnik v razvoju Novolesa. Prav gugalnik je ponesel ime DO v svet, saj je od vsega začetka do danes eden vodilnih izvoznih programov. Program nadaljnega razvoja finalne predelave pomeni razvoj stilnega pohištva. Poleg masivne predelave, ki je vseskozi karakteristična za Novoles, se je takrat pričelo uporabljati iverno ploščo. Tudi ta program lahko označimo kot enega izmed mejnikov v razvoju DO. Finalni programi so pomenili kmalu potrebo po iskanju dodatnega znanja in vključevanja manjših kooperantov po Dolenjskem. Z razvojem finala in urejanjem delovnih pogojev, kar je prinašala nova tehnologija, boljša organizacija, se je umikalo tudi težko fizično delo.

Vendar je tak zagon v lesni predelavi kmalu pričel opozarjati, da je tako količina, kot kvaliteta surovine omejena. Predvsem v predelavi bukovine, smo dajali prioriteto pri izboru kvalitete v proizvodnji vezanega lesa, kar je šlo seveda na škodo žaganega lesa in s tem tudi finala.

Diverzifikacija, odnosno uvajanje, novih materialov in proizvodnje je prav tako velika sprememba in dopolnitev v programskem razvoju DO. To

Izdelava gugalnikov

razmišljanje je pogojevalo: prvič pomanjkanje surovine in drugič težnja, da si organiziramo proizvodni program, ki bo atraktivnejši pa seveda tudi bolj donosen. Tako smo razvili akrilni program od plošče do kopalnice in svetlobnih kupol oziroma gradbenih elementov. To so programi, ki so poleg programa stilnega pohištva afirmirali ime Novolesa predvsem na domačem trgu. Program plastificiranja iverice v predele in profile je bila prav tako ena izmed odločitev, ki so di k finalizaciji, odnosno diverzifikaciji. K temu je bilo potrebno priključiti še proizvodnjo poliesterskih izdelkov, katerih program razvijamo danes poleg gradbenih elementov še v program plovil.

Kovinske programe smo razvijali v smislu kooperacije k obstoječim programom, čeprav ne najbolj uspešno in se šele v zadnjem času konceptno urejajo. V gradbenem programu smo s proizvodnjo oken in vrat ter notranje opreme uporabili, odnosno predelali tudi

nekaj jelovine, vendar se je ta program zaradi tržne situacije zaenkrat ukinil in preusmeril. Najresnejše kar je doseženo na razvoju proizvodnih programov so pomivalna korita.

Izhodišča za nadaljnji razvoj smo si zastavili v strategiji, ki jo želimo uresničiti z znanimi vodilnimi projekti. Pri tem pa ostaja kot napotek za prihodnji razvoj Novolesa in njegovih programov:

- da je surovina omejena in draga ter da jo bo potrebno kar najbolj racionalno uporabiti;

- da si bomo morali prizadevati proizvajati čim bolj kvalitetne proizvode, višjega cenovnega razreda in v pretežni meri za izvoz;

- da je splošna gospodarska situacija dokaj zapletena in da so tudi druge danosti kot energija, prostor in še kaj, omejene.

Zato bo organiziranost za spopad za boljši jutri težavna naloga, če bomo želeli dosežene in nove programe naprej uspešno razvijati.

ZMAGO NOVAK dipl. ing.

Pohištveni program za Ameriko

Izdelava stilnega pohištva MADALEN za SZ

Kje se nahajajo naši tozdi

Priznanja in zahvale delavcem in upokojujencem

Odbor za pripravo 40 letnice Novolesa, je na svoji seji dne, 27. 5. 1985 obravnaval predloge za podelitev priznanj in zahval delavcem in upokojujencem Novolesa.

Priznanja bodo podeljena na svečani seji delavskega sveta delovne organizacije, zahvale pa na sejah delavskih svetov temeljnih organizacij in delovne skupnosti.

Ob tej priliki, objavljamo seznam delavcev, ki bodo dobili priznanja in zahvale.

V seznamu niso zajeti upokojujenci Novolesa, ki naj bi dobili zahvale, ker je za dokončno oblikovanje predloga potrebno uskladiti osebne podatke s skupnostjo za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Po uskladitvi podatkov bo komisija pripravila predlog.

SEZNAM DELAVCEV ZA PRIZNANJE »NOVOLESA«

1. Marija Boh
2. Rudolf Košir
3. Marija Škedelj
4. Viktor Berkopec
5. Stanko Košir
6. Ana Petruna
7. Alojz Bartolj
8. Alojz Bašelj
9. Franc Kumelj
10. Jože Zupančič
11. Antonija Peterlin
12. Dušan Sajevec
13. Stane Žagar
14. Franc Jerman
15. Alojz Kužnik
16. Franc Šuštaršič
17. Franc Tisovec
18. Alojz Pečjak
19. Ivan Aš
20. Franc Brank
21. Jožica Mršič
22. Berto Gimpelj
23. Miloš Jevšček
24. Anton Virant
25. Alojz Vidmar
26. Iva Jakše
27. Karol Somrak
28. Ivan Virant
29. Jože Kez
30. Mirko Pečar
31. Stane Pezdich
32. Anton Špelko
33. Zvone Hacin
34. Janez Tavčar
35. Jože Zoretič
36. Peter Drenik
37. Jože Rebselj
38. Jože Koporec
39. Justa Darovec
40. Anton Sotler
41. Bajt Andrej
42. Franc Bukovec
43. Domine Kralj
44. Stane Šobar

45. Franc Saje
46. Drago Oberstar
47. Štefan Jaklič
48. Jože Kočman
49. Edvard Mervar
50. Darko Mojstrovic
51. Franc Redek
52. Jakob Krstinc

SEZNAM DELAVCEV ZA ZAHVALE NOVOLESA

NAD 25 LET V TOZD- TVP

1. Franc Šenica
2. Leopold Šenica
3. Janez Šercelj
4. Ivan Avsenik
5. Janez Darovec
6. Janez Fabjan
7. Adolf Fifolt
8. Ivan Golob
9. Alojz Hren
10. Ivan Jaklič
11. Karol Koncilja
12. Janez Krese
13. Franc Mavsar
14. Franc Mervar
15. Drago Nose
16. Jože Novak
17. Alojz Vidmajer
18. Vinko Vidmar
19. Franc Vovko
20. Avguštin Vrtar
21. Karol Zupančič
22. Valčka Šenica
23. Darinka Šenica
24. Anica Šenica 1940
25. Marija Šmalec
26. Milena Špringer
27. Vera Šuštaršič
28. Vera Aš
29. Jožefa Berkopec
30. Anica Bobnar 1939
31. Marija Bradač
32. Jožefa Bukovec
33. Ana Bukovec
34. Justa Drčar
35. Karolina Erjavec
36. Anica Fifolt
37. Marija Hočevan
38. Marjeta Jereb
39. Anica Juran
40. Anica Kastelic
41. Marija Kocjan
42. Anica Kocjan
43. Kristina Koncilja
44. Anica Kovačič
45. Katarina Kramaršič
46. Anica Krajnc
47. Julka Krese
48. Angela Kulovec
49. Martina Lavrič
50. Tončka Mavsar
51. Ivanka Mervar
52. Štefka Mervar
53. Danica Peciga
54. Marija Petan
55. Terezija Pirc
56. Olga Pirc
57. Anica Pirc
58. Marija Poglavec
59. Marija Potočar
60. Štefka Rolih
61. Draga Rozman

62. Marija Rudman
63. Anica Tisovec
64. Silva Zoran
65. Jožefa Tisovec

TOZD TSP

1. Anton Bobnar
2. Ivan Hrastar
3. Janez Kulovec
4. Anton Mrvič
5. Jože Rolih
6. Alojz Rozman
7. Vinko Veselič
8. Marta Šiška
9. Terezija Škrjanec
10. Metoda Šuštaršič
11. Štefka Bučar
12. Jelka Erpe
13. Marija Jaklič
14. Joža Jerman
15. Slavka Košmrlj
16. Marija Kulovec
17. Slavka Pezdiršek
18. Tončka Pirc
19. Slavka Poglavec
20. Ema Poreber
21. Ivanka Rebselj
22. Danica Rodič
23. Anica Strajnar
24. Anica Tisovec
25. Marija Vidmar

TOZD ŽAGA

1. Leopold Anžlin
2. Pavo Arabadžić
3. Jože Drobnič
4. Albin Gorše
5. Albin Kastelic
6. Alojz Pirnar
7. Peter Poglavec
8. Franc Pirc
9. Albina Škedelj
10. Janez Turk

TOZD TPP

1. Franc Čelič
2. Anton Brudar
3. Jože Brule
4. Milan Cirar
5. Martin Golobič
6. Miroslav Hrovat
7. Anton Kralj
8. Janez Rozenberger
9. Franc Udovč
10. Vinko Zupančič
11. Cveto Zupančič
12. Marija Brkopec 1940
13. Marija Brkopec 1941
14. Marija Martinčič
15. Ljudmila Polyak
16. Štefaniya Rozenberger
17. Rozalija Sitar
18. Cvetka Tolar

TOZD TPI

1. Jože Beg
2. Jože Bradač
3. Štefan Bukovec
4. Ivan Golob
5. Ahacij Murn
6. Alojz Pižem
7. Franc Rodič

8. Miha Zoran
9. Darinka Oberstar

TOZD TDP

1. Majda Cujnik
2. Metod Tisovec
3. Emilija Bedek
4. Jože Štamcar
5. Anton Ban
6. Ivan Jakše
7. Jože Kastelic
8. Franc Vidmar
9. Marija Gačnik
10. Fani Gorjanc
11. Milica Gril
12. Joža Grubar
13. Terezija Hočevan
14. Hedvika Hrovat
15. Anica Jenič
16. Terezija Klobučar
17. Marija Podržaj
18. Rijavec Stanka

TOZD BLP

1. Alojzij Barborič
2. Slavko Kregar
3. Franc Vidmar
4. Stane Škarja
5. Marija Lemovec
6. Sanko Pungersič
7. Vinko Stanič

TOZD LIPA

1. Franc Premru
2. Martin Rangus
3. Martin Sipič
4. Avgust Hosta
5. Ludvik Jenškovec
6. Stanko Jurečič
7. Mijo Kladušan
8. Alojz Komljanc
9. Jernej Kuhar
10. Vladimir Lenčič

TOZD BOR

1. Franc Cenar
2. Jože Fakin
3. Ivan Grabnar
4. Ernest Kolarič
5. Martin Kordelec
6. Alojz Levičar
7. Gabrijel Sitar

TOZD TGD

1. Miha Legan
2. Ciril Nahtigal

TOZD TES

1. Ivan Kocjan
2. Albin Sajevec
3. Alojz Turk
4. Ana Muhič

TOZD DSSS

1. Jože Bezeg
2. Franc Gorenc
3. Emilija Kregar
4. Peter Martinčič
5. Marjan Okroglič
6. Marija Šenica
7. Vladka Šobar
8. Olga Šporar
9. Alojz Špringer
10. Jože Zajec

Delavci Novolesa in naš standard

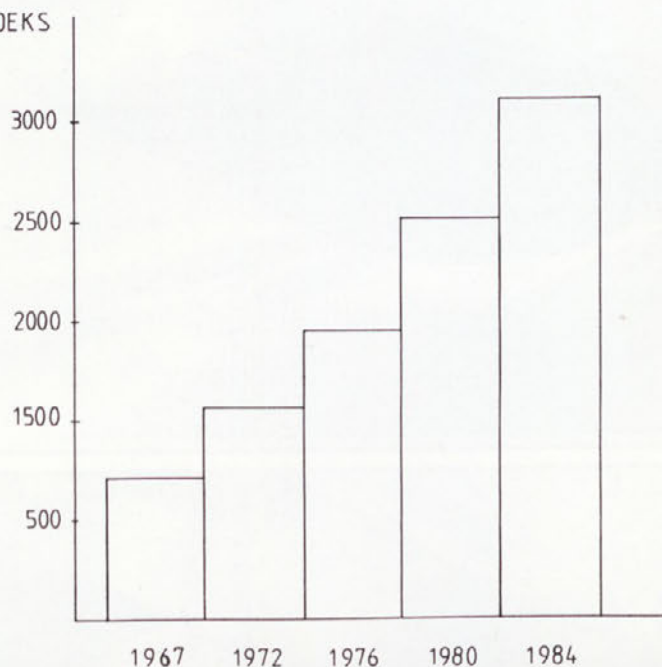
STRUKTURA ZAPOSLENIH:

	1970	1975	1980	1984
dr. mag. znan.				0,03
VŠ	1,21	0,95	1,32	1,44
VIŠ	0,86	1,22	1,20	2,10
SR	5,35	7,40	9,79	10,37
VKV	2,35	1,32	1,12	0,92
KV	8,27	11,04	14,62	11,99
priučeni	81,95	78,02	71,90	67,14

STRUKTURA ZAPOSLENIH PO IZOBRAZBI

	1970	1975	1980	1984
dr. mag. znanosti				1
Visoka strok. izobrazba	17	18	33	44
višja strok. izobrazba	12	23	30	64
srednja strok. izobrazba	75	141	245	316
VKV	33	25	28	28
KV	116	209	366	548
priučevanje	1149	1477	1800	2045

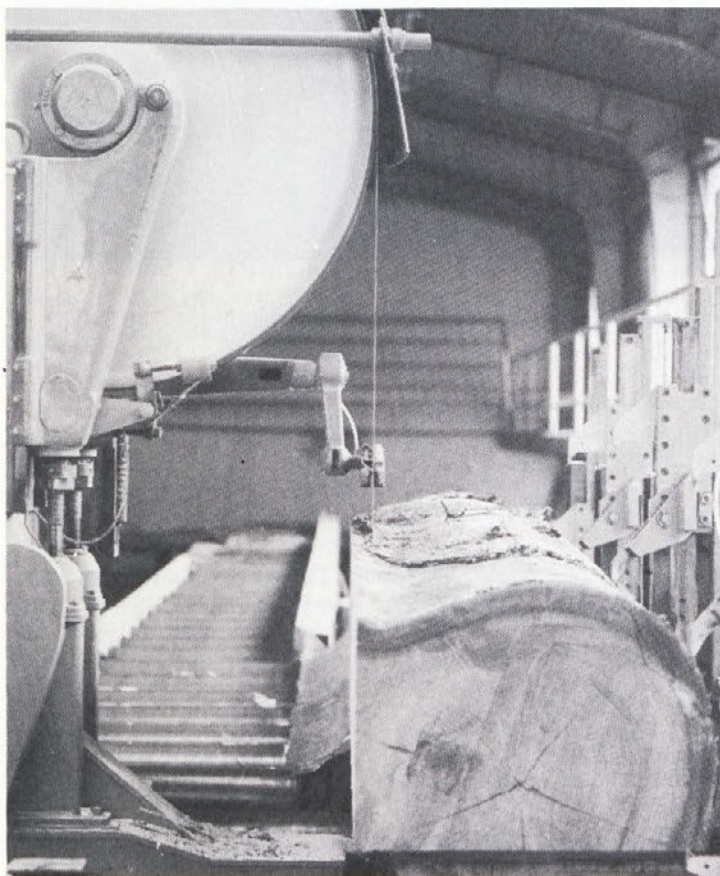
GIBANJE ZAPOSLENOSTI V DO NOVOLES INDEKS

DRUŽBENI STANDARD

Stanovanjska površina na delavca:

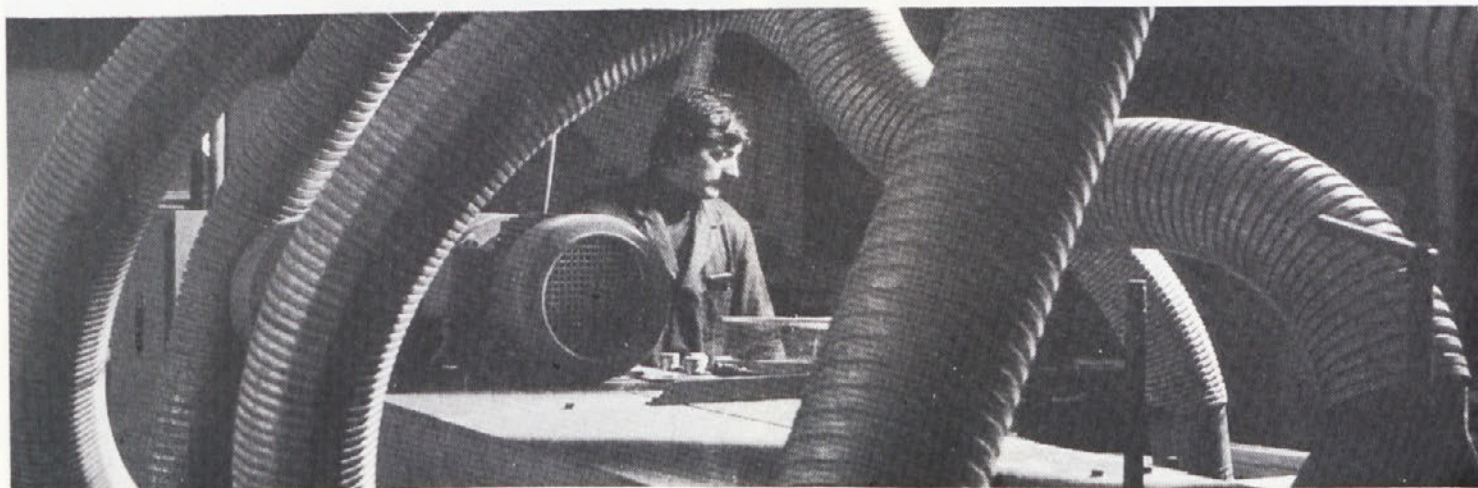
LETO	m ² /na delavca	št.stan. enot
1975	2.088	76
1980	2.603	124
1984	2.415	139

OBJEKTI ZA LETOVANJE

Do leta 1975 smo letovali pod lastnimi platnenimi strehami in v zakupljenih kapacitetah, potem v počitniških prikolicah in še ugodnejše — lično opremljenih garsonjerah, hišicah in ne nazadnje celo v Zoisovem gradu. Da bi zagotovili letovanje vsem pro-

silcem, smo se ponovno odločili in popestrili ponudbo še z nakupom. Tako smo od 30 ležišč v prikolicah pridelali v slabih 10 letih še 174, skoraj polovico v zidanih objektih. Letno letuje v gorah in ob morju preko 500 družin Novolesovih delavcev.

Kultura je naš vsakdanjik

Bili so časi — in niti tako dolgo ni od takrat — ko je bila kultura dostopna samo določenim slojem družbe, onim vrhnjim, uglednim... Na opernih in koncertnih prireditvah si srečeval visokospoštovane gospe in gospodične in njihove spremljevalce, ki so tja prihajali ne toliko zaradi umetniškega užitka, kot bolj zato, da bi med odmori, med sprehajanjem po hodniku ali v restavraciji, pokazali najnovejše obleke in nakit. Pogovarjali so se o »oh—ah« čudoviti umetnosti in umetniku ter o vsem, kar sicer sodi na trg med branjeve in klepetulje. In to je bila visoka kultura onega časa...

Toda časi so minili in zaveli so novi vetrovi, ki so odpihnili po formalinu dišečo garderbno navlakko in postavili stvari na pravo mesto.

Kaj je kultura?

»Kultura in prosveta — to naša je osveta!« ... Tako in podobna gesla so bila polna povojnega revolucionarnega časa, ko je vse vrelo in kipelo v ihti za čimprejšnjo obnovo domala do kraja zrušene domovine.

To je bilo pred štiridesetimi leti in prav takrat, v tistih burlih, zavzetih in herojskih časih je začel svojo pot tudi Novoles.

Ni orumenelih listin ali kakšnih drugih papirjev, ki bi kot neizpodbiten dokaz govorile o tedanjih dejavnostih naših delavcev izven delovnega časa in njihovem umetniškem ter kulturnem udejstvovanju. Toda iz pričevanj »starih« Novolesovcev vemo, da je bilo takrat tudi kulturno življenje sila pestro in da je šlo za spontano akcijo in dejavnosti, ki so spremljale mnogotere prilike.

Tako velja omeniti Tovarno igrač v Novem mestu, ki je slovela po svojih pevskih prireditvah. Uprizorili so tudi igro pa skeče in podobno, vse z lastnimi močmi! Znani so tudi sobotni plesi, ki so se jih delavci množično udeleževali.

Ne gre prezreti prireditev po vsaki »frontni akciji« na pri-

mer nakladanje vagonov v Straži), kjer sta prišla do izraza prav recitacijska in pevka dejavnost.

Ali pa čas pred volitvami v prve delavske svete leta 1950! Množična udeležba pri krasi-tvi prostorov in poslopij, združena s pevskimi prireditvami...

In ZARJA v Soteski! Ta je pojem zase, saj aktivno in uspešno deluje že od 1955 dalje... Pa leta 1960 in 1961, ko so nabavljeni instrumenti za godbo na pihala, nastanek godbe v Straži in njen nadaljnji vzpon... In gradnja kulturnega doma v Straži... delovanje delavsko-prosvetnega društva Svoboda v Straži...

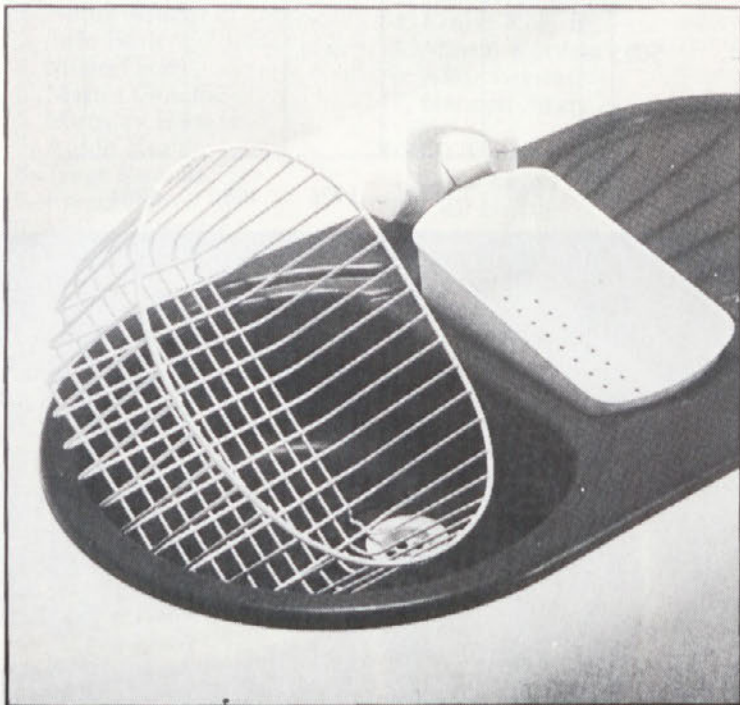
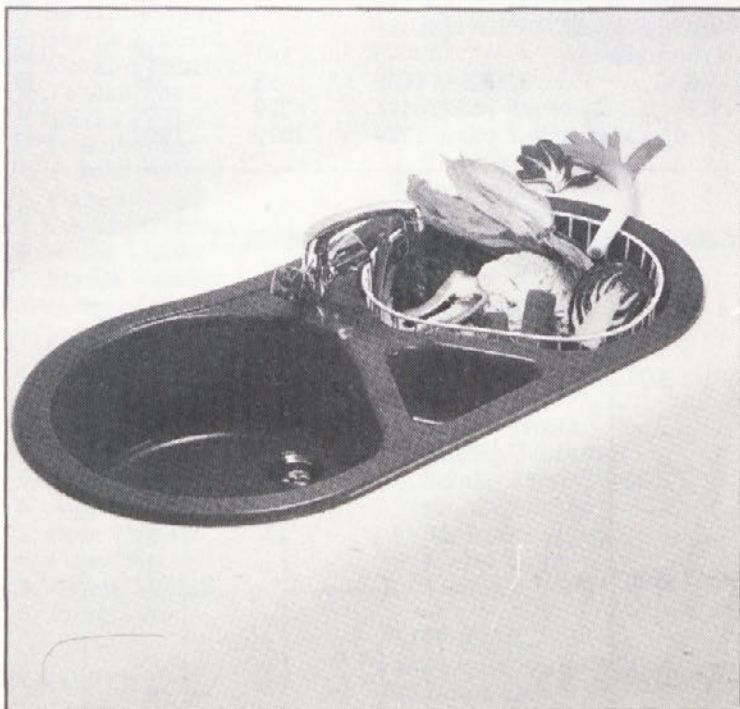
Toliko pomembnih dogodkov, ki so vtisnili pečat kraju in času — povsod pa je bil udeležen Novoles, tako s svojo materialno pomočjo, kot tudi s svojimi delavci...

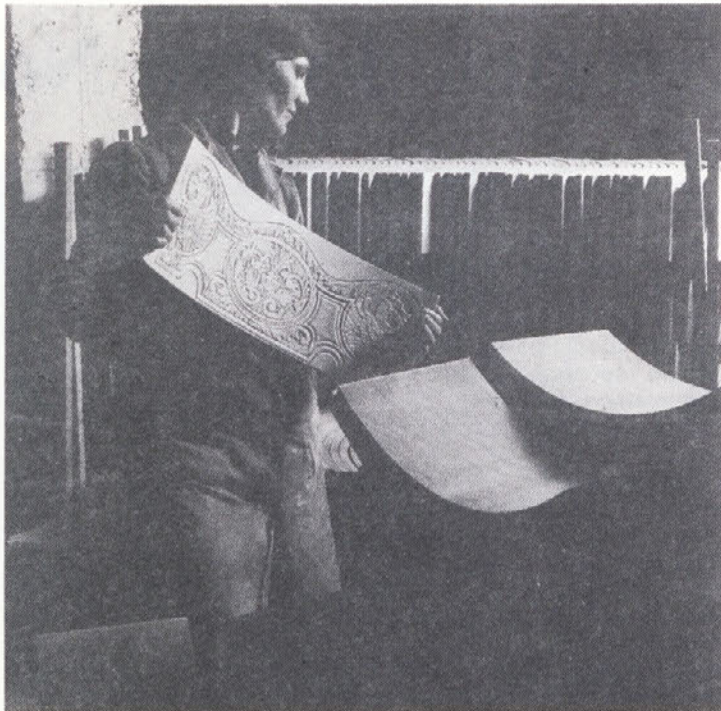
Tako je bilo kasneje in tako je tudi danes!

Novoles je bil eden od prvih na Dolenjskem, ki je že leta 1974 v svojih prostorih v Straži organiziral razstavo likovnih del amaterjev in literarni večer dolenjskih pesnikov in pisateljev in s tem začel uveljavljati načelo »kulturo delavcem« in »približati kulturo delavcem v tovarne«.

Novoles še danes podpira mnogotere kulturniške skupine na svojem območju — od pevskih ansamblov, prek igral-skih skupin, godbe na pihala in drugih, saj v njih zvečine delujejo in izpovedujejo svoja umetniška hotenja prav Novolesovi delavci. Mimo tega pa seveda tvorno in uspešno sodeluje s krajevnimi skupnostmi in šolami.

Tako povsem drži ugotovitev, da kultura — kamor pa ne sodijo samo umetniške in druge prireditve, temveč tudi skrb za varstvo okolja, odnos do ljudi in naše vsakdanje obnašanje — pomeni obveznost in pravico slehernega posameznika, vsak dan in kadarkoli.

Ko opazujemo razvojno pot NOVOLES-a, opazimo, da je bil NOVOLES v dosedanjem obdobju v nenehnem vzponu. To pa še ne pomeni, da ga niso spremljale tudi težave. Kritično je bilo že v začetku petdesetega desetletja, ko je zabredla Tovarna igrač v Novem mestu v hude težave. Ni bilo pravih programskih usmeritev in zato tudi denarja ne. Podobne težave so nastopale tudi pozneje.

Najbolj so jih čutili izvozno usmerjeni TOZD-i. Povdariti pa velja da je NOVOLES vse težave, bodisi da so te nastopile zaradi notranjih napak, bodisi da so nastopile zaradi zunanjih vplivov, znal vselej premagati. Ne sam to. Vsaka stiska ga je naučila novih spoznanj in posledica tega je bila,

da je po krizah izšel močnejši, z boljšimi perspektivami. Za tak zgodovinski razvoj NOVOLES—a gre zahvala predvsem zvestim delavcem, ki so vselej vztrajali, pa naj je bilo še tako hudo in s svojo požrtvovalnostjo ustvarili pogoje, ki so NOVOLES-u omogočili ponoven vzpon. Enako gre zahvala tudi NOVOLES-ovim strokovnim kadrom, ki je maloštevilen še sedaj, ki je znal osvojiti nove, zahtevne proizvodne programe, ki so cenjeni tako doma kot tudi v svetu. V letu 40-obltnice se NOVOLES ponovno nahaja v fazi pospešenega razvoja. NOVOLES izvaja veliko rekonstrukcijo, ki naj bi mu prinesla še večji napredek. Želimo, da bi se nam načrti uresničili.

UREDNIŠTVO

Športno društvo Novoles

V ŠD Novoles je v preteklih letih združevalo svoje interese ter veselje do športa in rekreacije preko 400 delavcev. Izbirali so lahko med različnimi sekcijami, z bolj, ali manj redno vadbo, ali pa se udeleževali številnih sindikalnih in drugih športnih tekmovanj. Zanimanje je bilo precejšno in tudi kvaliteta kar na visokem nivoju.

Največ delavcev se je navduševalo nad smučanjem. Vsako leto so pod vodstvom vaditeljev in učiteljev smučanja iz naše DO številni ljubitelji zimskega športa dobili prve osnove v obvladovanju smučarske tehnike. Drugi že malo bolj vešči, pa so svoje znanje preizkušali na »Fricovem pokalu«. Priljubljena smučarska »dirka«, ki jo organiziramo skupaj z GG Novo mesto privabi vsako leto do 150 tekmovalcev in s svojo 31 letno tradicijo spada v najstarejša smučarska tekmovanja na Slovenskem.

Tudi tekmovanja v širšem merilu smo se udeleževali. Najboljši smučarji so zastopali Novoles na sindikalnih športnih igrah občine Novo mesto in v sklopu branže, na zimskih igrah SOZD Uniles in na lesariadah.

Zadnja leta vse bolj priljubljen postaja tudi smučarski tek. Tudi tu imamo v Novolesu že nekaj »lastovk«, pričakujemo pa, da bo v naslednjih letih število tekačev še večje.

Da Gorenjska s svojimi hribi ni zanimiva le pozimi, dokazuje tudi veliko planincev, ki v spomladanskem, poletnem in jesenskem času, obiskujejo naše hribe in gore. »Osvojili« smo že precej vrhov, med njimi Triglav, Stol, Boč, Korošico, Golico in druge ter prehodili številne peš poti.

Športi z žogo in individualni športi sicer ne pritegnejo toliko delavcev, zato pa so kvalitetno kar visoko. Vadba v

večini poteka skozi vse leto, športniki pa se dokazujejo na tekmovanjih med TOZD.

Največ zanimanja je vsako leto za mali nogomet. V Straži se zberejo ekipe vseh TOZD in boji za zmagovalca DO, so negotovi do konca.

Tudi v ostalih športih so tekmovanja solidno zastopana, strelci, strelke, kegljači in kegljačice dosegajo dobre rezultate.

Šahisti svoje znanje primerjajo na občasnih turnirjih v Novolesu in na priložnostnih turnirjih v okviru občine.

Namizni tenis in ženska odbojka pa sta mladi sekciji, ki članstvo šele oblikujejo.

V letu 1984 smo ustanovili tudi kajak — kanu sekcijo. V čolnih, izdelanih v TOZD Sigmat, smo izpeljali precej spustov po Krki, udeležili se maratona od Krke do Žužemberka, ter tekmovanja v slalomu v Novem mestu. Sekcija pa

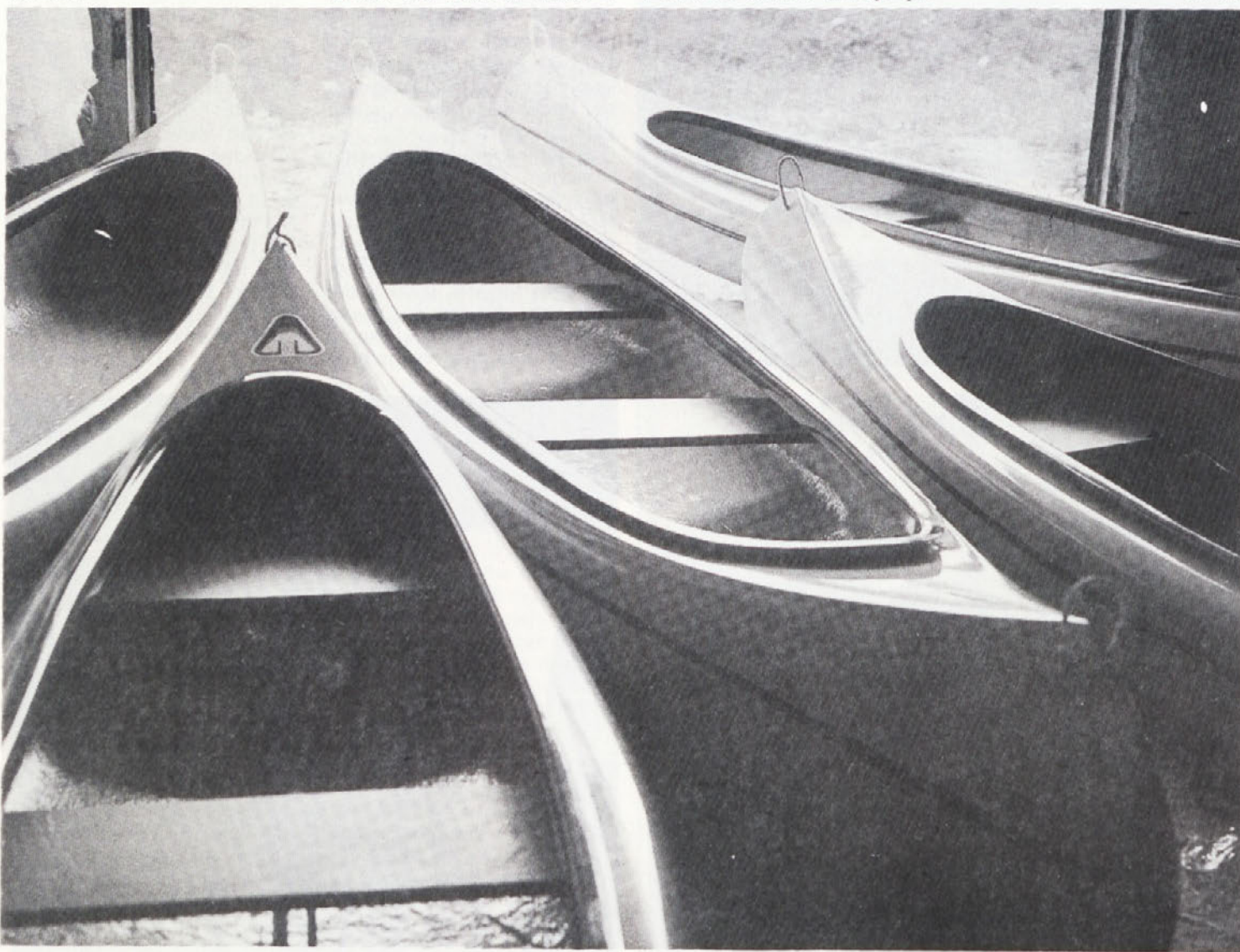
ima v načrtu tudi spuste po drugih slovenskih in jugoslovanskih rekah.

Največja športna dogodka poleti pa sta delavske športne igre občine Novo mesto in športne igre delavcev SOZD Uniles. Naše ekipe so na teh tekmovanjih redno zastopane, dosegajo dobre rezultate in pogosto v nekaterih disciplinah dosegajo prva mesta (odbojka, kegljanje itd.).

Pohvaliti se moramo pa tudi z dobrimi organizatorji. Uspešno smo izvedli že več športnih srečanj, med njimi pa so najpomembnejša: letne športne igre gozdarjev, lesarjev in lovcev, lesariada 79 in zimske športne igre SOZD Uniles Gače 85.

Naša DO nam omogoča vse pogoje za delovanje društva in mislimo, da bomo z večjo angažiranostjo delo društva še izboljšali, pridobili nove člane in dali športu in rekreaciji v DO tisto mesto, ki jima pripada.

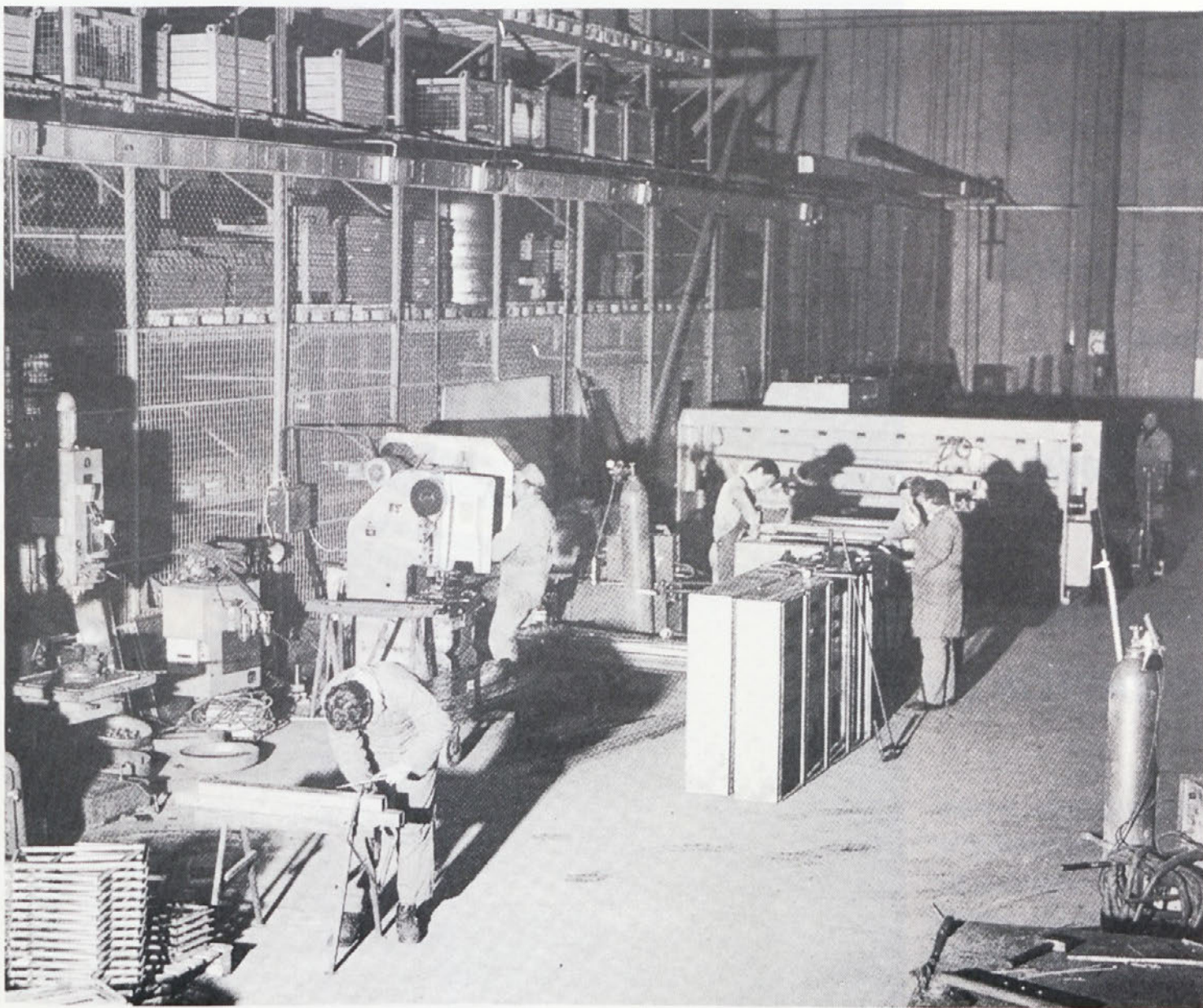
K. G.

Kanuji iz proizvodnje tozda Sigmat — obrat Veliki Podlog

Pohištveni programi za ameriško tržišče

Proizvodnja v tozdu Sigmat v Brestanici

Novoles, zanos in znanje

Novoles, zanos in znanje

*Delavcem
Novolesa
čestitamo
ob
visokem
jubileju,
štirideseti
obletnici
rasti
in
razvoja
naše
delovne
organizacije*

*Samoupravni organi,
družbenopolitične
organizacije,
poslovodni organi
in uredništvo*

